

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nucleus Casuum Conscientiæ Sive Brevis Notitia Eorum
quæ scitu vel necessaria, vel valde vtilia sunt
Confessarijs in primo ingressu ad audiendas Confessiones**

Agostini, Giuseppe

Coloniae Agripp., 1644

De Indulgenijs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41767

Si quis absoluatur à reseruatis, habens intentionem lucrandi Iubileum, postea verò non perficiat alia opera, nec lucretur Indulgentiam; non propterea redeunt peccata remissa, sed verè manet ab illis absolutus, sine obligatione repetendi confessionem pro reseruatis. *Sanchez ibid. n. 42. & c.* & quamuis Aliqui putent, peccare in eo casu pœnitentem, si absque causa non perficiat alia opera Iubilei, vt *Suar cit. ibi à Sanchez num. 54.* ipse tamen putat non peccare, si processerit bona fide initio, neque postea ad sit contemptus. Ita etiam *Bonacina tom. 1. de Sacramentis disp. 5. quæst. 7. §. 5. num. 26. & c.* Plura de Iubileis, præter Auctores cit. habet *Sanctarellus tract. de Iubileis*, *Petrus Prost. in Spicilegio Theologico*, & Alij apud ipsos.

DE IND VLGENTIIS.

NON incongruè etiam adnectitur huic materiæ de Pœnitentiâ, tractatus de Indulgentijs: nam hæc etiam pertinent ad remissionem peccatorum

torum, ad quam ordinatur hoc Sacramentum. Multa autem de ijs dici possent, præsertim contra hæreticos, quæ pertinent ad conditionem illarum, & auctoritatem dantis, & modum, & similia, quæ magis speculatiua sunt, quàm practica. Ego quod ad rem meam facit, præcipua quædam colligam, quæ magis ad usum, & praxim Indulgentiarum cõueniunt. Plura de his habent *Suar. tom. 4. in 3. p. à disp. 49. Filliuc. tom. 1. tract. 8. à cap. 3. Bonac. de Sacram. disp. 6. Valent. tom. 3. disp. 7. q. 20. Tolet. l. 6. à cap. 21.* & Alij complures apud ipsos.

2 Est ergo Indulgentia, prout hoc loco accipitur, Remissio, seu ~~Condonatio~~ ^{Remissio} pœnæ temporalis debitæ peccatis, ex Thesauro Ecclesiæ, extra Sacramentum. Pro qua re sciendum est, quòd qui peccat duo mala incurrit, malum, seu reatum culpæ, & malum, seu reatum pœnæ: verbi gratia, in peccato mortali malum culpæ consistit in priuatione gratiæ sanctificantis, vel etiam simul in aliqua deordinatione, & auersione à Summo Bono, vt relictæ à peccato actuali præterito, quod propterea dicitur moraliter

permanere in anima : malum verò pœnæ consistit in priuatione alicuius boni , vel inflictione alicuius mali sine peccato, quod Deus vel per se, vel per alios secundum iustitiam infert peccatori in punitionem peccati : qui enim delinquit dignus est pœna, v.g. peccato mortali debetur primò pœna priuationis Beatitudinis , seu Visionis Beatæ: quæ est pœna damni: deinde omnes illæ afflictiones, tormenta, & pœnalitates, quas damnati patiuntur in inferno, & dicitur pœna sensus. Et quidem culpa in hoc peccato remittitur per Sacramenta, aut per Contritionem, & Charitatem, cum voto Sacramenti, & similiter pœna damni. Æternitas verò pœnæ sensus transit in pœnam temporalem, vel in hac vita, vel in Purgatorio; & respectu huius pœnæ temporalis est per se, & primariò Indulgentia, de qua loquimur.

§ Similiter in peccato veniali est sua culpa, & deformitas, & deordinatio leuis sine gratiæ priuatione, aut auersione à Deo; & est etiã pœna temporalis debita huic deordinationi, siue in hac vita, siue

in Purgatorio ; & pro hac etiam pœna temporali delenda valent Indulgentiæ. Quòd autem hæc omnia vera sint, & sit etiam in Ecclesia potestas concedendi Indulgentias, residens maximè in Summo Pontifice; Catholica Fides docet ex Traditione Apostolica, & indubitanter credendum est. *Lege Trident. Sess. 25. in Decreto de Indulgentijs.*

4 Demum quia pœna mortali peccato debita numquam remittitur, nisi remissa culpa mortali; nam dum homo est Dei inimicus, & carens gratia nõ est dignus tali remissione apud Deũ; & quia etiã peccatum veniale, neq; quoad culpã, neq; quoad pœnã remittitur, nisi remisso mortali; propter eandem causam, hinc fit, vt ille, qui lucrari debet sibi Indulgentiam, necesse sit, vt sit in Gratia saltem in illo momento, quo illam lucratur, vt etiam infra dicam.

5 His positis, statim apparet sensus definitionis positæ: Dicitur enim Indulgentia esse cõdonatio, seu remissio pœnæ temporalis, &c. nam culpa in mortali remittitur Sacramenta, vt dictum est; culpa verò in veniali remittitur per aliquem

quem bonum morum ex gratia prouenientem contrarium tali veniali : pœna verò temporalis remittitur , & compensatur per opera bona facta in gratia, vt sunt Ieiunia , Vigiliæ , Pœnitentiæ, Eleemosyna , Orationes , & alia opera Pietatis in hac vita: seu per pœnas Purgatorij in alia : & pro his pœnis valent Indulgentiæ, de quibus loquimur.

6 Dicitur etiam in definitione , ex Thesauro Ecclesiæ : Pro quo sciendum est, quòd opera hominis iusti sunt meritoria, impetratoria, & satisfactoria pro pœnis secundum aliquam proportionem, quam Deus scit. Et quidem, vt meritoria, valent pro ipso operante ad augmentum Gratia, & Gloria; vt verò impetratoria, & satisfactoria; non solū valent pro ipso, sed possunt etiam applicari , & exhiberi Deo pro alijs proximis indigentibus : & sic vnus subire potest pœnam ex Charitate pro alio , ita Deo acceptante. Sic etiam opeta Christi Domini fuere nobis meritoria remissionis peccatorum , gratia, & gloria, & omnium bonorum, quantum est ex se, & satisfactoria pro omnibus pœnis nobis debitis

bitis, in ordine ad Deum, & quidem cū infinito excessu. Et similiter opera Beatissimæ Virginis, & aliorum Iustorum, quibus ipsi non indiguerunt ad satisfactionem pro se ipsis; possunt applicari nobis: quæ opera, in quantum satisfactoria, manent in diuina acceptatione ad hunc ipsum usum, vt applicari possint nobis pro pœnis nobis debitæ: & sic per quamdam metaphoram dicuntur Thesaurus Ecclesiæ. Ex hoc ergo Ecclesiæ Thesauro sumuntur Indulgentiæ ad remissionem pœnarum nobis debitæ, iuxta quantitatem mox dicendam.

7 Demum dicitur, extra Sacramentum: nam etiam in aliquibus Sacramentum remittitur pœna temporalis ex vi Sacramenti, & ex opere operato: sed hoc non venit nomine Indulgentiæ, vt de ea nunc loquimur. Sic ergo constat quid sit Indulgentia.

8 Potest autem ea triplex esse. Personalis, Localis, & Realis. Personalis est, quando conceditur per se personæ facienti hoc, vel illud vbiunque reperiat. v.g. si quis recitauerit Coronam, habeat talem Indulgentiam, &c. Localis,

E s   quan-

quando cōceditur Personæ ratione loci, v.g. si quis orauerit in tali Ecclesia, si celebrauerit in tali Altari, &c. Realis est, quando cōceditur Personæ ratione alicuius rei mobilis, quam secū habeat, v.g. ratione Imaginis, Crucifixi, Globuli benedicti, Icunculæ, Numismatis, &c. Item aliquando Indulgentia conceditur ad tempus, aliquando in perpetuum, iuxta voluntatem concedentis.

9 In Indulgentijs maximè aduertendæ sunt clausulæ, conditiones, & opera iniuncta, sub quibus conceduntur, ut omnia impleantur: nam si aliqua deesset, non obtineretur Indulgētia: & propterea dicuntur tantum valere, quantum sonant verba: quamuis possit dari in hoc paruitas materiæ. v.g. si quis ad lucrandum Indulgentiam deberet recitare Rosarium, & in recitando relinqueret vnā Salutationem Angelicam; adhuc consequeretur Indulgentiam: quia, iuxta tacitam intentionem concedentis, hoc parum pro nihilo reputabitur: consultius tamen est in his rebus exactam diligentiam exhibere.

10 Non est necesse, vt qui lucraturus est

est Indulgentias, dum opera iniuncta facit, sit in gratia. v.g. ieiunando, visitando Ecclesias, dando eleemosynam, &c. sed sufficit, vt supra tetigi, quòd in ultimo instanti ultimi operis, quando consequi debet Indulgentiam, sit in gratia. Ratio verò est, quia talia opera requiruntur ad Indulgentiam, vt conditiones requisitæ, & pia opera quædã, non autem, vt opera satisfactoria: nã per Indulgentiam satisfactiones Christi applicantur pro nostris satisfactionibus: & sic sufficit, quod illa opera exhibeantur, vt requisita ad Indulgentiam consequendam; nisi aliquod opus tale esset, quod ex se exigeret statum hominis in gratia, qualis est Communio. Verum est tamen, quòd si fiant ab existente in gratia; facerent ad remissionem pœnæ, non solum ratione Indulgentiæ, sed etiam ratione sui, & omnes conari deberent ita facere.

II Indulgentia interdum est Totalis, & dicitur Plenaria, seu Plenior, seu Plenissima, quæ nunc pro eodem accipiuntur: & tunc valet pro tota pœna temporali debita peccatis præteritis.

Aliquādo est Partialis, vt pro tertia parte peccatorum, v. g. pro tot annis, pro tot quadragenis, seu carenis, tot diebus, &c. & sæpe addi solebat, ex pœnitentijs iniunctis: & tunc valet secundum positā limitationem. Pro quo sciendum est, quòd olim, secundum Canones, pro quibusdā peccatis grauioribus imponebatur pœna annorum, quadragenorum, dierum, &c. ita vt teneretur pœnitens per vnū, vel plures annos hoc, vel illud facere singulis diebus, vel hebdomadibus: aut vnā, vel plures quadragenas ieiuniorum, &c. Pro his ergo relaxandis, ponebantur illa verba, ex pœnitentijs iniunctis. Vbi etiam aduertè, quod illæ particulae non erant restrictiuae; sed ampliariuae: vt sensus esset, quod lucrarentur Indulgentiam etiam, ex pœnis iniunctis, & non solum de non iniunctis.

12. Ex quo infertur valere nunc Indulgentias etiam pro pœnis iniunctis à Confessario secundum quantitatem Indulgentiæ. Pro quo sciendum est, quòd hæc pœnitentiæ aliquando imponuntur à Confessarijs, non solum vt satisfactoriæ, sed etiam vt medicinales. v. g. imponuntur

tur ieiunia non solum vt pro illis satisfaciat pro pœna temporali, sed etiam, quia Confessarius iudicat pœnitentem indigere ieiunijs in remedium pro peccatis vitandis, & sic de similibus: & hoc pacto dicuntur pœnitentiæ medicinales. Indulgentiæ ergo valēt ad supplendas pœnitentias, vt satisfactoriæ sunt, non autem vt medicinales: quod autem hoc vel illo modo dentur; remittitur arbitrio Confessarij: qui, quando pœnitens lucraturus est Indulgentias, potest remittere quantitatem pœnitentiæ propter Indulgentias, (quod etiam ipse pœnitens facere potest) deberet tamen semper aliquam pœnitentiam dare propter integritatem Sacramenti, cum satisfactio sit pars Sacramenti.

13 Interdum in Indulgentijs sunt hæc, vel similia verba: si aliquis fecerit aut hoc, aut hoc, &c. & sit confessus, & contritus, talem Indulgentiam consequatur quoad culpam, & pœnam: quod intelligendum est, non quia Indulgentia per se præcisè valeat ad remissionem culpæ, vt dictum est, sed quia occasione Indulgentiæ, & per connexionem aliqua ra-

tionem Contritionis, & Confessionis requisitæ ad Indulgentiam, acquiritur pariter remissio culpæ: & sic dicitur, quòd in tali Indulgentia habetur remissio culpæ, & pœnæ.

14 Similiter illa verba, contritus, & confessus, quando simul ponuntur, sensum hunc habent, ut si homo habeat mortalia, etiam si putet se esse contritum, & in gratia, faciat tamen confessionem Sacramentalem, potest enim esse, ut Pontifex concedens Indulgentiam, exigat Confessionem, non solum ad habendam gratiam sanctificatam, & remissionem peccatorum, quæ potest haberi per contritionem cum voto Sacramenti; sed etiam ut conditionem per se requisitam ad lucranda Indulgentiam: & sic requiritur Confessio, quamvis homo per contritionem existimaret se esse in gratia. Quòd si ex verbis Indulgentiæ colligi posset confessionem requiri propter statum gratiæ; si homo sit in gratia, probabile est lucrari Indulgentiam, non præmissa confessione, sicuti si non haberet nisi venialia: sed tutius est in his casibus præmittere confessionem.

15 Non

15 Non possumus propria auctoritate facere opera iniuncta ad lucrandas Indulgentias pro alijs, nisi id expresse ponatur in tenore Indulgentiæ: quia ipsæ tantum valent, quantum sonant. Sæpè autem ponitur, ut lucrari possimus Indulgentias pro Defunctis, applicando illas Animabus Purgatorij per modum suffragij. Dicitur autem per modum suffragij, quia cum Animæ Purgatorij non sint Summo Pontifici subiectæ; non potest illas liberare à pœnis per modum absolutionis, tanquam auctoritatem habens in illas, sed per modum cuiusdam auxilij, seu suffragij, offerendo satisfactiones Deo in auxilium illarum, ut Deus illis remittat pœnas, & sic capaces sunt Indulgentiæ per modum suffragij: qui verò illas lucratur pro defunctis, non est necesse, ut opera iniuncta faciat existens in gratia, ut ex dictis num. 10. colligi potest.

16 Demum si quis faciat opera iniuncta ad Indulgentiam consequendam, & alioqui sit illius capax; etiam si nihil actu cogitet de Indulgētia, probabile

bile est illum lucrari: quia vel talis intentio actualis illam lucrandi non est necessaria, cum non ponatur in tenore Indulgentiæ; vel si est necessaria, satis est implicita; dum enim benè homo operatur; implicitè intendit sibi prodesse per sua bona opera, quantum potest: & sic lucratur Indulgentias, quas lucraretur, si explicitè illas intenderet: nisi forte in aliquo tenore Indulgentiæ, requireretur explicita intentio illam lucrandi, saltem virtualis. Atque hæc de Indulgentijs.

DE SACRAMENTO
Extremæ Vnctionis.

Definitio, Materia, & Forma.

¶ **Q**uintum Sacramentum est Extrema vnctio, quæ ita ferè definiripotest. Est Sacramentum, in quo sacerdos ungit oleo cōsecrato certas partes corporis infirmi probabiliter periclitantis sub quadam determinata forma verborum. Fuit institutum à Christo Domi-